

اقدام پژوهی پیشران‌های توسعه فین‌تک‌ها براساس کارکردهای حسابداری مدیریت استراتژیک

رضا پزشکی زاده^۱

علی محمودی^{۲*}

احمد کعب عمیر^۳

فریبرز عوض زاده فتح^۴

تاریخ دریافت: ۱۴۰۲/۰۸/۲۷ تاریخ پذیرش: ۱۴۰۳/۰۲/۰۶

چکیده

هدف این مطالعه، اقدام پژوهی پیشران‌های توسعه فین‌تک‌ها براساس کارکردهای حسابداری مدیریت استراتژیک می‌باشد. این مطالعه به لحاظ روش شناسی اکتشافی و از نظر فرآیندهای جمع‌آوری اطلاعات، مبتنی بر شیوه‌های ترکیبی می‌باشد. در بخش کیفی، این مطالعه با انجام مصاحبه با خبرگان حسابداری، به دنبال شناسایی پیشران‌های کلیدی مؤثر بر توسعه فین‌تک‌ها براساس کارکردهای حسابداری مدیریت استراتژیک بود تا در بخش کمی، از طریق ماتریس چرخش یافته و فرآیند امتیازی کیو، مقوله‌بندی هریک از پیشران‌های مؤثر بر توسعه فین‌تک‌ها را پیاده‌سازی نماید. لذا با بهره‌گیری از رویکرد کلایزی (۱۹۷۸) تلاش شد تا از طریق یکپارچه‌کردن معنایی پیشران‌های شناسایی شده با پژوهش‌های مشابه به لحاظ روایی، اقدام به ماتریس نهایی نقاط مرجع استراتژیک گردد. در این مطالعه تعداد ۱۲ نفر از خبرگان حسابداری مورد مصاحبه قرار گرفتند و در بخش کمی نیز ۲۶ نفر از مدیران مالی که بیش از ۵ سال دارای سابقه در شرکت‌های بازار سرمایه در پُرکردن چک‌لیست‌های تحلیل کیو، جهت مقوله‌بندی ماتریسی، مشارکت داشتند. نتایج در بخش کیفی از ظهور ۲۵ پیشران کلیدی مؤثر برای مقوله‌بندی توسعه فین‌تک‌ها براساس حسابداری مدیریت استراتژیک حکایت دارد، که به لحاظ تطبیق محتوایی سیستماتیک با پژوهش‌های مشابه مورد تأیید قرار گرفت. نتایج در بخش کمی نیز از وجود ۴ مقوله نوع شناسی شده حکایت داشت که می‌تواند فرآیند بکارگیری و پیاده‌سازی فین‌تک‌ها از طریق کارکردهای حسابداری مدیریت استراتژیک را توسعه بخشد. این نوع شناسی شامل ۴ مقوله‌ی مکانیزم زیست‌بوم‌سازی؛ تطابق ساختاری؛ ابزارهای تقویت و عایدات مالی فین‌تک‌ها را شامل می‌شود که از طریق یک ماتریس مرجع ایجاد گردید. فرآیند طی شده‌ی مطالعه‌ی حاضر به لحاظ دانش افزایی نشان می‌دهد، این مطالعه در پس زمینه اهداف خود دستیابی به سطحی از شناخت تفکیک شده و واقع‌گرایانه در بستر کارکردهای حسابداری مدیریت استراتژیک را دنبال می‌نماید، چراکه هیچ پژوهشی در گذشته نسبت به ارائه‌ی چارچوبی باهدف توسعه فین‌تک‌ها از این طریق را مورد توجه قرار نداده است و انجام این مطالعه می‌تواند پیاده‌سازی فین‌تک‌ها را در شرکت‌ها تقویت نماید.

کلید واژه: پیاده‌سازی فین‌تک؛ حسابداری مدیریت استراتژیک؛ پیشران‌های کلیدی

^۱ دانشجوی دکتری، گروه حسابداری، واحد اهواز، دانشگاه آزاد اسلامی، اهواز، ایران rezapezeshkizadeh@gmail.com

^۲ استادیار گروه حسابداری، واحد اهواز، دانشگاه آزاد اسلامی، اهواز، ایران (نویسنده مسئول) mahmoodi60@yahoo.com

^۳ استادیار گروه حسابداری، واحد اهواز، دانشگاه آزاد اسلامی، اهواز، ایران Kaab.acc@gmail.com

^۴ استادیار گروه حسابداری، واحد گچساران، دانشگاه آزاد اسلامی، گچساران، ایران favazzadeh2010@gmail.com

مقدمه

بسیاری از کسب و کارها و شرکت‌های فعال در صنایع امروزه تحت تأثیر عواملی نظیر جهانی‌شدن؛ افزایش رقبا؛ گسترش سریع علم و فناوری به ویژه در عرصه‌های مالی و حسابداری، دچار تحول شده‌اند و در این عرصه صرفاً شرکت‌هایی توانسته‌اند موفق عمل نمایند، که از ظرفیت‌های لازم برای مقابله با تغییرات بیرونی برخوردار بوده باشند (اسدالله و همکاران، ۱۳۹۸). یکی از این تغییرات، ظهور فن‌تک‌ها می‌باشند که تأثیر عمیقی را بر رویه‌های رقابتی شرکت‌ها علی‌الخصوص حسابداری مدیریت استراتژیک داشته‌اند (اوئنا و همکاران^۱، ۲۰۲۳). فن‌تک‌ها که به عنوان استفاده از تکنولوژی و فن‌آوری‌های دیجیتال کامپیوتری در خدمات مالی/حسابداری تعریف می‌شوند، به طور قابل توجهی با تغییر کارکردهای مرتبط با رویه‌های گذشته حسابداری مدیریت استراتژیک، امروزه توانسته‌اند در شرایط کمبود منابع و وجود مشکلات مالی، شرکت‌ها را از مزیت رقابتی بالاتری بهره‌مند نمایند (سانگوان و همکاران^۲، ۲۰۱۹). در تعریف این پدیده نوظهور، می‌بایست به این موضوع اذعان نمود، که فن‌تک‌ها مجموعه روش‌های نوآورانه‌ای از تراکنش‌های مالی و حسابداری تلقی می‌شوند، که با اتکاء به تحلیل کلان داده‌ها و استفاده از پلتفرم‌های مرتبط با هوش مصنوعی، این قابلیت را دارند که مسیر شرکت‌ها در تدوین استراتژی‌های حسابداری مدیریت را به سمت پویایی و انعطاف‌پذیری تغییر دهند (توتیولی^۳، ۲۰۲۳). شواهدی آماری سازمان‌های بین‌المللی نشان دهنده‌ی این موضوع هستند، که بودجه جهانی فن‌تک‌ها در سال ۲۰۱۸ با افزایش ۱۲۰ درصدی مواجه شده و از ۴۰/۰۸ میلیارد دلار در سال ۲۰۱۷ به ۸۸/۲۱ میلیارد دلار (تقریباً بیش از دو نیم برابر) رسیده است. از طرف دیگر، ارزش کل سرمایه‌گذاری شده‌ی شرکت‌ها در فن‌تک نشان‌دهنده‌ی این موضوع است که در سال ۲۰۲۱، ۲۱۰/۱۰ میلیارد دلار بوده است که نسبت به سال‌های گذشته افزایشی بیش از ۵۰ درصد را تجربه نموده است (آسی-آسیبای بونسو و همکاران^۴، ۲۰۲۳).

ارجاع به این آمار و اطلاعات نشان از اهمیت روزافزون این پدیده‌ی نوظهور مبتنی بر فناوری‌های مالی

و حسابداری در کارکردهای رقابتی شرکت‌ها داشته است به طوریکه به گواه مرجع استاتیستا^۵ (۲۰۲۱) افزایش سرمایه‌گذاری در این عرصه توسط شرکت‌های پیشرو، توانسته است در بازه زمانی یک سال مالی، رشد سهام بیش از ۶ درصد را تجربه نماید. بنابراین سرعت گردش اطلاعات و افزایش شفافیت‌های مالی، در کنار بهبود ظرفیت‌های دستیابی به منابع و تخصیص بهینه‌ی آن به طرح‌ها و پروژه‌های سرمایه‌گذاری باعث گردیده تا ماهیت سنتی کارکردهای گذشته حسابداری مدیریت استراتژیک تغییر یابد و امروزه بسیاری از شرکت‌ها با سرمایه‌گذاری بر آن به دنبال بکارگیری شیوه‌های مدرن‌تری از حسابداری مدیریت استراتژیک می‌باشند (عبدالله و همکاران^۶، ۲۰۲۲). در واقع فن‌تک‌ها با استفاده از الگوریتم‌های هوش مصنوعی، توانسته‌اند پردازش کلان داده‌ها را، به عنوان یک فرآیند، در زمینه‌های حسابداری مدیریت استراتژیک نهادینه نمایند تا با توجه به قدرت محاسباتی که از رایانش ابری کسب می‌کنند، قابلیت‌های بالاتری در پیش‌بینی و برآورد جریان‌های مالی آینده‌ی شرکت در بازارهای رقابتی داشته باشند و به وجود آمدن مدل‌های جدید استراتژی مالی/حسابداری، برخلاف شیوه‌های حسابداری مدیریت مرسوم، را پایه‌ریزی نمایند (ان‌جی و همکاران^۷، ۲۰۲۳).

علیرغم رشد و توسعه‌ی این دست از پدیده‌ها و موفقیت‌های شرکت، مسئله‌ای که وجود دارد، این است که بسیاری از شرکت‌ها نیز حتی با وجود سرمایه‌گذاری‌های زیادی که در این حوزه داشته‌اند، با شکست تجاری مواجه شدند. احتمالاً یکی از مهمترین علل بروز چنین اتفاقاتی می‌تواند بی‌توجهی به پیشران‌های مؤثر، در بکارگیری فن‌تک‌ها باشد که باعث شده تا شرکت‌ها نتوانند از ظرفیت‌های رقابتی حاصل از آن بهره‌مند شوند (عظیمی‌نژاد و همکاران، ۱۴۰۰). لذا این مطالعه به گونه‌شناسی پیشران‌های توسعه‌ی فن‌تک‌ها در کارکردهای حسابداری مدیریت استراتژیک از طریق اقدام‌پژوهی می‌پردازد، مسئله‌ای که احتمالاً با توجه به شرایط شرکت‌های ایرانی به لحاظ تحریم و یا کارکردهای نامتوازن اقتصادی، بتواند به شناخت مناسبی از قابلیت‌های برآمده از فن‌تک‌ها در حسابداری مدیریت استراتژیک

^۵ Statista (Statista.com)^۶ Abdullah et al^۷ Ng et al^۱ Uña et al^۲ Sangwan et al^۳ Thottoli^۴ Osei-Assibey Bonsu et al

کمک نماید. لذا در بیان ضرورت انجام این مطالعه می‌بایست به این مسئله توجه شود که اساساً حسابداری مدیریت استراتژیک، برای پیش‌بینی جریان‌های مالی آینده به ویژه تحت وجود تغییرات جهانی، همچون وقوع بحران‌های مالی بین‌المللی؛ همه‌گیری ویروس «کوید ۱۹» و تغییر توازن تجارت جهانی، به توسعه فین‌تک‌ها نیاز دارند، زیرا ردیابی امور مالی و پایش داده‌های مالی در جهت کمک به صیانت از حقوق سرمایه‌گذاران، در شرایط امروز بازار سرمایه، ضروری است. چراکه بکارگیری چنین فرآیندی در حسابداری مدیریت استراتژیک می‌تواند در هنگام برنامه‌ریزی، بودجه‌بندی و پیش‌بینی تغییرات آینده براساس ارزیابی کلان داده‌ها، به جای نظاره‌گر بودن تغییرات، با کمک فین‌تک‌ها نقش کنش‌گرا را ایفا کند. لذا در این مطالعه با استفاده از الگوی کلایزی (۱۹۷۸) و طی مراحل تحلیلی آن، اقدام پژوهی پیشران‌های توسعه فین‌تک‌ها در کارکردهای حسابداری مدیریت استراتژیک صورت می‌گیرد.

مبانی نظری

حسابداری مدیریت به واسطه‌ی تحول تکنولوژی‌ها و زیرساخت‌های فناوری اطلاعات مالی/حسابداری یک پدیده در حال تغییر قلمداد می‌شود که نیازمند بازآرایی جدید به لحاظ شناختی و محتوایی می‌باشد (رهنمای رودپشتی و همایونی‌راد، ۱۳۹۵). این تغییرات که از اوایل سال ۲۰۰۸ میلادی با ظهور فین‌تک‌ها و هوش مصنوعی آغاز شد، در طی چند سال اخیر سرعت فراگیری‌تری را تجربه نموده است (آلؤللو و همکاران، ۲۰۲۳). فین‌تک روش‌های نوآورانه‌ای از تراکنش‌های مالی و سیستم‌های بازپرداخت مالی تلقی می‌شوند که از طریق بکارگیری ارتباطات کامپیوتری؛ تحلیل کلان داده‌ها؛ شبکه‌سازی و فناوری هوش مصنوعی پدید آمده‌اند (پاینده و افقهی، ۱۴۰۲). اصطلاح فین‌تک که شکل کوتاه شده‌ای از عبارت فناوری مالی است و غالباً زمینه‌های مورد استفاده‌ای در استراتژی‌های مالی کسب و کارهای تجاری دارند (باباجانی و همکاران، ۱۳۹۷)، که از طریق آن می‌توانند ظرفیت‌های ارائه خدمات مالی دیجیتال را با استفاده از نرم‌افزار و فناوری‌های نوین و نوآورانه توسعه

دهند (رمزبازی و همکاران، ۱۴۰۲). منشأ ظهور این پدیده مربوط به پروژه «کنسرسیوم خدمات مالی فناوری» در اواخر سال ۲۰۰۵ بود که توسط نهاد سیتی‌گروپ^۲ به منظور منظور تسهیل تلاش‌های همکاری فناوریانه بین شرکت‌ها راه اندازی شد و طی دو سال به بخش مهمی از فعالیت‌های مالی شرکت‌های زیر مجموعه‌ی این نهاد بدل گردید (فرانکو و همکاران^۳، ۲۰۲۰). علاوه بر ارائه محصولات و خدمات در بخش مالی/حسابداری، فین‌تک‌ها کارکردهای در زمینه‌های بیمه و سایر ابزارهای مالی و یا خدمات شخص ثالث را نیز به کاربران ارائه می‌دهند. به عبارت دیگر فین‌تک‌ها کسب و کارهای تجاری هستند، که خدمات فناوریانه را به کاربران خدمات مالی در قالب سرویس‌های آنلاین و آفلاین عرضه می‌نمایند (ترکی و ریگ^۴، ۲۰۲۳). اخیراً، فین‌تک شاهد رشد قابل‌توجهی بوده و سرمایه‌گذاری‌های جهانی آن به ۶۰ میلیارد دلار رسیده است (ارسلانیان و فیشر^۵، ۲۰۱۹). به علاوه، انتظار می‌رود تراکنش‌های مالی از طریق فناوری‌های مرتبط با هوش مصنوعی به عنوان یکی از فرآیند توسعه یافته‌ی فین‌تک‌ها تا سال ۲۰۲۵ به ۷۵ میلیارد دلار برسد (باهات و همکاران^۶، ۲۰۲۲).

همر و لآبرو^۷ (۲۰۰۸) با اذعان به شروع این تغییرات در بستر حسابداری مدیریت، بیان کردند که بکارگیری فناوری‌های مالی به پیشرفت‌های حسابداری مدیریت کمک زیادی در آینده خواهد نمود. اما مسئله‌ی بسیار مهمی که این محققان به آن اشاره نمودند، در مورد نوع‌شناسی حسابداری مدیریت در مواجهه با پیشران‌های مؤثر بر توسعه‌ی فین‌تک‌ها در این حوزه بود.

نکته قابل توجه این است، همواره مسیر حرکت فناوری اطلاعات از پایین به بالا است که در واقع این مسئله، تغییر نوع نگاه رویه‌های کلاسیک حسابداری مدیریت با رویکردهای مدرن حسابداری مدیریت در پذیرش فین‌تک‌ها را نشان می‌دهد (مجلسی و همکاران، ۱۳۹۹). سه حوزه یا دامنه در این فرآیند شامل اطلاعات، ارتباطات و تجارت، نشان دهنده‌ی سیستم فناوری اطلاعات از مرحله‌ی پیکره بندی اطلاعات تا ذخیره بانک اطلاعاتی را شامل می‌شود که با ترکیب حوزه‌های

^۵ Arslanian and Fischer

^۶ Bhat et al

^۷ Hemmer & Labro

^۱ Aloulou et al

^۲ CitiGroup

^۳ Franco et al

^۴ Turki and Rieg

فراداده‌ای و دانش مالی فین‌تک‌ها قادر هستند تا اطلاعات را برای تصمیم‌گیری در اختیار واحدهای مختلف مالی قرار دهند و در نهایت زمینه‌های تدوین استراتژی‌ها، قراردادهای ارزیابی‌های تجاری را فراهم نمایند. ماحصل این فرآیند نیز استفاده از فرصت‌های سرمایه‌گذاری؛ کنسرسیوم‌سازی سرمایه و کسب مزیت‌های رقابتی همچون سهم بازار و رضایت/اعتماد سهامداران و کلیه ذینفعان می‌باشد (چن و یین^۱، ۲۰۱۹). لذا باتوجه به مبانی نظری ارائه شده مبنی بر درک پدیده مورد بررسی، که از چارچوب نظری مبنی بر ابعاد شناسایی شده در رابطه با پیشران‌های توسعه فین‌تک‌ها در کارکردهای حسابداری مدیریت استراتژیک برخوردار نمی‌باشد، سوال‌های پژوهش به ترتیب زیر ارائه می‌شود:

- ❖ سوال اول پژوهش) پیشران‌های توسعه فین‌تک‌ها در کارکردهای حسابداری مدیریت استراتژیک کدامند؟
- ❖ سوال دوم پژوهش) مقوله‌های هریک از دسته‌بندی پیشران‌های توسعه فین‌تک‌ها در کارکردهای حسابداری مدیریت استراتژیک کدامند؟

باتوجه به اینکه هیچ مرجع مشخصی در خصوص وجود پیشران‌های توسعه فین‌تک‌ها در کارکردهای حسابداری مدیریت استراتژیک به عنوان یک چارچوب نظری وجود ندارد، در این مطالعه برای شناسایی مضامین گزاره‌ای جهت اقدام پژوهی، این مفهوم از طریق الگوی کلایزی^۲ (۱۹۷۸)، طی دو فرآیند روش کیفی و کمی و تشکیل گروه کانونی، اقدام به پاسخ به سوال‌های پژوهش گردد.

پیشینه پژوهش

اوسی-آسی-بی-بونا سو و همکاران (۲۰۲۳) مطالعه‌ای با عنوان «آیا فین‌تک به شیوه‌های حسابداری بهتر منجر می‌شود؟» انجام دادند. این مطالعه، حسابداران رسمی و دارای کفایت مبنی بر مشارکت در پژوهش را در بستر شرکت‌های بازار سرمایه کشورهای آفریقایی به عنوان جامعه هدف انتخاب نمود. لذا ۲۰۱ پرسشنامه برای تجزیه و تحلیل نهایی جمع‌آوری شد تا از طریق مدل‌سازی معادلات ساختاری، تأثیر فین‌تک بر رویه‌های حسابداری مورد بررسی قرار گیرد. نتایج تجربی نشان داد، تأثیر هوش مصنوعی و کلان داده‌ها بر روی شیوه‌های حسابداری مثبت

و قابل توجه است، که این موضوع بیان کننده‌ی این مسئله است که فین‌تک می‌تواند به طور بالقوه مشکل نمایندگی در شیوه‌های حسابداری را کاهش دهد و منجر به شیوه‌های حسابداری بهتر شود. توتولی^۳ (۲۰۲۳) مطالعه‌ای با عنوان «ارزیابی نقش تاکتیکی فین‌تک در زمینه حسابداری و حسابرسی: یک تحلیل کتاب‌سنجی» انجام دادند. تجزیه و تحلیل کتاب‌سنجی کیفی شامل مطالعاتی از سال ۲۰۱۷ تا ۲۰۲۱ با استفاده از پایگاه‌های داده Scopus و Web of Science است که ۲۷۷ مقاله منتشر شده با کلمات کلیدی، حسابداری فین‌تک و حسابرسی را به دست آورد. بررسی متون سیستماتیک زمینه‌ای کمک زیادی به روشن شدن محتوای هر خوشه نمود و نتایج نشان داد، فین‌تک هنوز در ابتدای راه است که با توسعه و پیاده‌سازی مستمر به ویژه در زمینه حسابداری امکان دستیابی به پایداری صنایع محتمل تر می‌باشد. یافته‌ها همچنین تأیید می‌کنند که فین‌تک می‌تواند بین حوزه‌های مختلف تحقیقاتی، از جمله حسابداری، حسابرسی، امور مالی کسب‌وکار، اقتصاد، مدیریت و حوزه کسب‌وکار تلاقی ایجاد نماید. سمپات و همکاران^۴ (۲۰۲۳) مطالعه‌ای با عنوان «ارزیابی ویژگی‌های ناشناخته‌ی (تاریک) فین‌تک در خدمات مالی: یک تحقیق کیفی در مورد دیدگاه توسعه دهندگان فین‌تک» انجام دادند. این مطالعه با استفاده از روش اکتشافی و استقرایی با ۲۳ توسعه‌دهنده فین‌تک نیجریه مصاحبه‌های نیمه‌ساخت‌یافته انجام داد. نتایج از وجود سه تم اصلی تحت عنوان؛ آسیب پذیری مشتری، ناتوانی فنی و عدم مسئولیت نظارتی حکایت داشت. از طرف دیگر در توصیف مهمترین مضامین سازمان دهنده می‌بایست بیان شود که وجود زیرساخت‌های ضعیف تکنولوژیکی در صنایع، یک چالش مهم در زمینه‌ی مدیریت داده و فناوری اطلاعات است که عملاً دسترسی سریع داده‌ها و پذیرش پلتفرم‌های مالی را با چالش مواجه می‌نماید و این مسئله در بعدی کلان تر می‌تواند به آسیب پذیری مشتریان در شکاف تقارن اطلاعاتی منجر شود. از طرف دیگر بیان شد، فقدان توسعه‌دهندگان ماهر و فرار مغزها از جمله موانعی است که کشور نیجریه برای توسعه فین‌تک با آن مواجه است. خانلری و همکاران (۱۳۹۹) مطالعه‌ای با عنوان «تبیین و طراحی مدل شکل‌گیری بازار

³ Thottoli

⁴ Sampat et al

¹ Chen & Yin

² Colaizzi

خدمات بانکی مبتنی بر فناوری مالی (فین‌تک) در ایران بر اساس رویکرد داده بنیاد^۱ انجام دادند. روش شناسی مطالعه‌ی حاضر، اکتشافی و کاربردی است و به لحاظ نوع جمع‌آوری داده‌ها، کیفی است. داده‌ها، توسط مصاحبه‌های نیمه ساختاریافته از نمونه ۲۴ نفره خبرگان صنعت و دانشگاه گردآوری شده است. نتایج مطالعه از وجود ۹ کد محوری ۳۸ مقوله اصلی و ۴۳۰ کد اولیه، در قالب مدل پارادایمی حکایت دارد. نتایج مطالعه نشان می‌دهد، اکتشاف ابعاد مدل و تبیین آن می‌تواند به توسعه‌ی سرعت خدمات بانکی براساس فناوری مالی (فین‌تک) در نظام بانکداری کمک نماید. حاجت‌پور و همکاران (۱۴۰۲) مطالعه‌ای با عنوان «ارائه مدل توسعه استارت‌آپ‌های فناورانه جهت پویایی سازوکارهای راهبری برون‌سازمانی» انجام دادند. جامعه آماری در پژوهش کیفی شامل خبرگان و مدیران شرکت‌های صنعتی بورس بودند که به صورت هدفمند انتخاب شدند که شامل ۲۰ نفر از خبرگان و مدیران عالی شرکت‌های صنعتی بورس اوراق بهادار تهران بود و نمونه‌گیری تا دستیابی به اشباع نظری ادامه یافت. در بخش کمی نیز جامعه آماری شامل ۱۰۰ نفر از مدیران عالی، میانی و سرپرستان شرکت‌های صنعتی بورس اوراق بهادار تهران بود و حجم نمونه‌گیری با استفاده از فرمول کوکران ۸۰ نفر به دست آمد. نتایج نشان می‌دهد، توسعه استارت‌آپ‌های فناورانه جهت پویایی سازوکارهای راهبری برون‌سازمانی موجب همگامی و هماهنگی با تغییرات جهانی و محیط بیرونی با محیط داخلی شرکت شده و باعث می‌شود کسب و کارهای نوپا را به کسب مزیت رقابتی که اصل مبنای هر شرکتی است هدایت کند و می‌تواند به ارزش آفرینی برای جامعه و کسب و کارها شد.

با مرور پیشینه‌های پژوهش تجربی مشخص می‌شود، هیچکدام از مطالعه‌های قبلی اقدام به واکاوی پیشران‌های توسعه فین‌تک‌ها در کارکردهای حسابداری مدیریت استراتژیک و مقوله‌بندی آن‌ها ننموده‌اند و انجام این مطالعه می‌تواند به ارتقاء سطح شناخت مفهومی و محتوایی پدیده‌ی مورد بررسی در بستر مطالعه کمک نماید.

روش شناسی

یکی از حوزه‌های روش تحلیل پیوند فرآیندهای بخش کیفی با کمی، اقدام پژوهی می‌باشد که ریشه در رویکردهای روش شناسی علوم اجتماعی دارد و هدف آن واکاوی پدیده در بستر مطالعه به گونه‌ای که پردازش مفهوم و تحلیل جنبه‌های کاربردی پدیده، از شناخت لازم برخوردار نمی‌باشد (بالسو و کلک^۱، ۲۰۲۱). فرآیند تحلیلی اقدام پژوهی طی دو فرآیند پیوسته‌ی کیفی و کمی صورت می‌گیرد تا اولاً محورهای زمینه‌ای مرتبط با پدیده مورد بررسی را شناسایی نماید و ثانیاً در بستر واقعیت‌های واحد مطالعه، نسبت به ایجاد شناخت مفهومی آن از طریق ابزار امتیازی کیو، اقدام لازم صورت گیرد. زیرا هدف در این فرآیند، نوعی عملگرایی تحلیلی است تا به واسطه‌ی شناسایی گزاره‌های مبتنی بر زمینه و کدگذاری آن به لحاظ روایی، اقدام‌های لازم بر مقوله‌بندی مفهوم مورد نظر صورت گیرد. لذا ماهیت روش شناسی مطالعه به لحاظ هدف اکتشافی و به لحاظ جمع‌آوری داده‌ها ترکیبی تلقی می‌شود. به طوریکه در بخش کیفی از طریق تمرکز بر ابزار مصاحبه و فرآیند کدگذاری باز، می‌بایست پیشران‌های کلید مؤثر بر توسعه فین‌تک‌ها در کارکردهای حسابداری مدیریت استراتژیک شناسایی شود و پس از آن با تشکیل گروه کانونی در بخش کمی، گزاره‌های شناسایی شده بسط‌سازی و تفکیک شوند تا جایگاه هریک از پیشران‌های کلیدی شناسایی شده، در چارچوب شناختی پدیده‌ی تحت یک مقوله جایگزاری شوند. لذا برای طی مسیر تحلیل در بخش کمی و پس از انجام مصاحبه، لازم بود تا پرسشنامه‌های امتیازبندی شده‌ای ایجاد شود تا از طریق تجربه و دانش گروه کانونی و فرآیند تحلیل وایرماکس چگونگی قرار گرفتن هر مضمون گزاره‌ای (پیشران‌های شناسایی شده در بخش کیفی) فین‌تک‌ها در گونه‌های اقدام عملی کارکردهای حسابداری مدیریت استراتژیک مشخص شوند. نکته حائز اهمیت جهت انجام فرآیند تحلیلی بخش کمی، تشکیل جلسات گروه کانونی است. بدین منظور طی سه مرحله‌ی مفهوم‌سازی، تبادله‌سازی و شناخت‌سازی محتوایی، تلاش می‌شود تا حد امکان اختصاص امتیاز هریک از مشارکت‌کنندگان به پیشران‌ها برای طبقه‌بندی مقوله‌های توسعه فین‌تک‌ها در کارکردهای حسابداری مدیریت استراتژیک ایجاد شود. لذا به منظور بهتر فرآیند

^۱ Balthu and Clegg

پیاده‌سازی مطالعه‌ی حاضر، طبق ساختار خلاصه‌ی زیر
مراحل اجرای تحلیل مطابق با الگوی کلایزی (۱۹۷۸)
توضیح داده می‌شود.

شکل (۱) مراحل پیاده‌سازی اقدام پژوهی (منبع: کلایزی، ۱۹۷۸)

هریک از

این گزاره‌ها

در یک خانه امتیازی، امکان مقوله‌بندی فرآیند توسعه‌ی فین‌تک‌ها از طریق کارکردهای حسابداری مدیریت استراتژیک مهیا شود. در مرحله پنجم از فرآیند اقدام پژوهی، پیشران‌های کلیدی تأیید شده از مراحل قبلی، براساس بالاترین توزیع فراوانی گروه کانونی، تعیین می‌شوند تا از طریق تحلیل ماتریس چرخش‌یافته یا اصطلاحاً وایرماکس، تفکیک مرتبط با هر مقوله انجام گیرد. در مرحله‌ی ششم، براساس امتیازهای ارائه شده به هریک از پیشران‌ها و تعداد مشارکت‌کنندگان هم نظر، اقدام به تفکیک هریک از پیشران‌ها در یک مقوله‌ی مفهومی می‌شود.

مشارکت‌کنندگان و نحوه‌ی تعیین

براساس ماهیت ترکیبی جمع‌آوری داده‌ها، مشارکت‌کنندگان بخش کیفی خبرگان حسابداری در سطح دانشگاهی و اساتید صاحب‌نظر و دارای تجربه حرفه‌ای می‌باشند. فرآیند انتخاب در این مرحله، براساس نمونه‌گیری هدفمند و گلوله برفی است که مبنای تعیین نقطه اشباع نظری برای اتمام مصاحبه با مشارکت‌کنندگان

طی اولین مرحله از فرآیند اقدام پژوهی باهدف شناسایی پیشران‌های کلیدی مؤثر بر توسعه فین‌تک‌ها در کارکردهای حسابداری مدیریت استراتژیک، از طریق مصاحبه با خبرگان، صورت می‌گیرد تا امکان تطبیق معنایی پیشران‌های شناسایی شده مهیا گردد. طی فرآیند مرحله‌ی دوم اقدام پژوهی، می‌بایست نسبت به یکپارچه‌کردن معنایی یا اصطلاحاً صورت‌بندی معانی^۱ هریک از پیشران‌های کلیدی شناسایی شده، اقدام لازم صورت گیرد، تا محتوای نظری با مصاحبه‌های انجام شده، از تناسب لازم در پژوهش‌های مشابه برخوردار باشد. این مرحله تاحد زیادی طبق نظر تراکائولسانتی و همکاران^۲ (۲۰۲۱) به بینش خلاق پژوهشگر نیز وابسته می‌باشد. در مرحله سوم، با تشکیل گروه کانونی اقدام لازم برای توسعه‌ی درک محتوایی، تبادل نظر و بسط شناخت کاربردی طی برگزاری چند جلسه با مشارکت‌کنندگان پژوهش صورت می‌گیرد. به عبارت دیگر، در این مرحله نسبت به ادغام نتایج و ارائه چک‌لیست‌های امتیازی هریک از پیشران‌های شناسایی شده به گروه کانونی اقدام لازم انجام می‌شود تا از طریق مقیاس کیو، جهت قراردادن

² Trakulsunti et al

¹ Formulating Meaning

تئوری، در نقطه اتمام مصاحبه‌ها به عنوان معرف تعداد مصاحبه‌شوندگان می‌باشد. در واقع در این فرآیند، انتخاب تعداد مشارکت‌کنندگان، طبق نظر کلایزی (۱۹۷۸) علیرغم طی کفایت نظری، به بینش پژوهشگر نیز مرتبط می‌باشد و حد مطلوب برای انتخاب بین ۸ تا ۱۴ نفر مشارکت‌کننده تعیین شده است (بک^۷، ۲۰۱۹).

در بخش کمی مطالعه‌ی حاضر از ۲۶ نفر از مدیران مالی که بیش از ۵ سال دارای سابقه در شرکت‌های بازار سرمایه بودند، خواسته شد تا از طریق چک‌لیست‌های تحلیل کیو که یک ابزار امتیازی لایه‌ای است، امتیازهای خود را پس از مفهوم‌سازی، تبادل‌سازی و شناخت‌سازی محتوایی به عنوان مبنای انجام مشارکت در قالب گروه قانونی، بسترسازی نمایند. در این روش پیاده‌سازی، لازم نیست نمونه آماری به شکل تصادفی از جامعه آماری انتخاب شود؛ بلکه افراد، به دلیل داشتن یک نظر خاص درباره موضوع پژوهش، به شکلی کاملاً آگاهانه از جانب محققان این پژوهش انتخاب می‌شوند تا در قالب گروه قانونی، نسبت به طبقه‌بندی شناختی پدیده مورد بررسی مشارکت نمایند. اندازه نمونه نیز در این شیوه تحلیل کوچک است و هدف، تجزیه و تحلیل عمیق دیدگاه‌های تجربی و دانشی است که به طبقه‌بندی مفهوم در بستر پدیده و مطالعه‌ی مورد نظر کمک می‌نماید. در واقع، مرحله انتخاب مجموعه مشارکت‌کنندگان در انجام روش امتیازبندی کیو، معادل انتخاب نمونه آماری در پژوهش‌های کمی است که این امر، به صورت هدفمند و غیر احتمالی صورت می‌گیرد (شاه‌حسینی و همکاران، ۱۳۹۴).

یافته‌های پژوهش

در این بخش ابتدا با هدف ارتقاء سطح شناخت از ماهیت مشارکت‌کنندگان، جدول جمعیت‌شناختی به ترتیب زیر ارائه شده است.

در بخش کیفی است. منظور از نقطه اشباع نظری، جایی است که دیگر ارتباط بین مفاهیم و طبقه جدید ظهور نکند. در این فرآیند دستیابی به کفایت خبرگی مصاحبه‌شوندگان، یکی از مهمترین بخش‌های جمع‌آوری داده‌های کیفی محسوب می‌شود، چراکه به دلیل گستردگی پدیده مورد بررسی با موضوعات دیگر حسابداری مدیریت، لازم بود تا با طراحی پروتکل‌های مصاحبه، ابتدا زمینه‌سازی مفهومی و شناختی از ماهیت مطالعه ایجاد می‌شد تا در ادامه با انجام مصاحبه مشخص گردد، چه افرادی می‌توانند نقش مثرثمرتری را داشته باشند. برای این منظور از ماهیت کفایت خبرگی پژوهش‌هنوود و پیدگن^۱ (۱۹۹۲) بهره برده شد که بر معیارهایی همچون؛ اهمیت تناسب^۲، قدرت افتراق^۳، آگاهی از زمینه پژوهشی^۴ و به طور خاص تفسیر تشریحی^۵ تأکید نمود. برای رسیدن به این هدف، لازم بود، قبل از رسیدن به تعداد نفرات مصاحبه‌شونده، از طریق معیار اهمیت تناسب، تعداد بیشتری باتوجه به تجربه‌های آموزش تخصصی در زمینه‌ی تئوری‌های حسابداری مدیریت و انجام پژوهش‌های مشابه انتخاب می‌شد که طی این فرآیند از ۲۰ نفر جهت انجام مصاحبه دعوت به عمل آمد. این افراد از نظر محققان از تناسب بهتری به لحاظ شناخت از خبرگان، برخوردار بودند. از مجموع ۲۰ نفر، ۱۵ نفر پاسخ مثبت دادند. در ادامه بر مبنای حساسیت به زمینه‌ی مورد مطالعه^۶، ۱۵ نفر اولیه انتخاب شده، مجدداً غربال شدند و با ارسال بروشوری از اهداف و ماهیت مطالعه، تلاش شد تا واکنش آنان از طریق معیارهای قدرت افتراق؛ آگاهی از زمینه پژوهشی و تفسیر تشریحی در رابطه با موضوع، مورد بررسی قرار گیرد، تا در نهایت باتوجه به جنبه‌هایی از زمان کافی برای مشارکت و دیدگاه‌های شناختی، ۱۲ نفر به عنوان مشارکت‌کنندگان بخش کیفی انتخاب شدند که از سطح انگیزه و آگاهی لازم برای مشارکت در رابطه با پدیده‌ی مورد بررسی برخوردار بودند. از طرف دیگر باید بیان شود، تفاوت فرآیند مصاحبه در پدیدار شناسی با سایر شیوه‌های کیفی همچون گردند

^۵ Descriptive Interpretation

^۶ Sensitivity to the Facts Under Study

^۷ Beck

^۱ Henwood & Pigeon

^۲ The Importance of Fit Context goals

^۳ Differentiating Power

^۴ Knowledge of the Research Field

جدول (۱) اطلاعات جمعیت شناختی مشارکت کنندگان

بخش کیفی			بخش کمی			
متغیر	معیارها	تعداد	درصد	معیارها	تعداد	درصد
جنسیت	مرد	۷	۵۸,۳۴٪	مرد	۲۰	۷۶,۹۲٪
	زن	۵	۴۱,۶۶٪	زن	۶	۲۳,۰۸٪
	جمع	۱۲	۱۰۰٪	جمع	۲۶	۱۰۰٪
سن	بین ۴۰ تا ۵۰ سال	۶	۵۰٪	کمتر از ۴۰ سال	۵	۱۹,۲۳٪
				بین ۴۰ تا ۵۰ سال	۱۴	۶۱,۵۴٪
	بیشتر از ۵۰ سال	۶	۵۰٪	بیشتر از ۵۰ سال	۵	۱۹,۲۳٪
	جمع	۱۲	۱۰۰٪	جمع	۲۶	۱۰۰٪
سابقه کاری	بین ۱۰ تا ۱۵ سال	۶	۵۰٪	کمتر از ۲۰ سال	۱۰	۳۸,۴۶٪
	۱۵ سال به بالا	۶	۵۰٪	بیشتر از ۲۰ سال	۱۴	۶۱,۵۴٪
	جمع	۱۲	۱۰۰٪	جمع	۲۶	۱۰۰٪

با ارائه‌ی اطلاعات جمعیت شناختی، در ادامه و براساس فرآیند تشریح شده در روش شناسی و الگوی کلایزی (۱۹۷۸)، در بخش کیفی از طریق مصاحبه پیشران‌های کلیدی مؤثر بر توسعه فین‌تک‌ها در کارکردهای حسابداری مدیریت استراتژیک شناسایی می‌شوند و سپس در بخش کمی، با تشکیل گروه کانونی و فرآیند تحلیل وایرماکس، مقوله‌بندی شناخت مفهوم موردنظر در بستر مطالعه صورت می‌گیرد.

الف) یافته‌های بخش کیفی

در این بخش به طور خلاصه طبق الگوی کلایزی (۱۹۷۸) که در روش شناسی به صورت طرح کلی^۱ مطرح شد، شناسایی گزاره‌های انجام می‌گیرد. همانطور که گفته شد، جهت پیاده‌سازی مصاحبه‌ها باهدف شناسایی پیشران‌های توسعه فین‌تک‌ها در کارکردهای حسابداری مدیریت استراتژیک، ۱۲ مصاحبه انجام شد و مجموعاً ۲۳۱ مضمون گزاره‌ای از طریق کدگذاری باز شناسایی شدند.

سپس مضامین گزاره‌ای براساس مشابهت معنایی ادغام شدند تا در نهایت براساس گام‌های اول و دوم فرآیند کلایزی (۱۹۷۸) ضمن ارزیابی تکرار یکپارچه مضامن گزاره‌ای جهت تبدیل به پیشران‌های کلیدی مؤثر، تعداد ۲۵ پیشران نهایی تأیید گردد تا براساس انجام غربالگری سیستماتیک مشخص شود، که کدام پژوهش بیشترین مشابهت با گزاره‌های شناسایی شده را دارند. لذا ابتدا جدول (۲) تفکیک گزاره‌ها براساس هر مصاحبه را نشان می‌دهد. لازم به ذکر است به هر مصاحبه کد «QR» داده شد تا مشخص گردد، گزاره‌های نهایی در کدام مصاحبه‌ها تکرار شده‌اند.

همانطور که مشاهده می‌شود، سطح پراکندگی گزاره‌های یکپارچه شده پس از حذف تکرارها، متوازن است و تفاوت زیادی بین تعداد فراوانی گزاره‌ها وجود ندارد. لذا براساس این فرآیند می‌بایست طبق جدول (۳) نتیجه‌ی گزارش ادغام گزاره‌های ایجاد شده به ترتیب زیر ارائه شود.

جدول (۲) مجموع گزاره‌های خودانتظامی شناسایی شده از کدگذاری باز

ردیف	کدمفهومی	تکرار در مصاحبه‌ها

^۱ Outline

QR01; QR04; QR06; QR08; QR09; QR11	ارزیابی یکپارچه عملکردهای فین‌تک‌ها	۱
QR01; QR03; QR06; QR08; QR12	ارزیابی مدیریت ریسک بکارگیری فین‌تک‌ها	۲
QR02; QR03; QR05; QR09; QR11; QR12	تنوع ورود به بازارهای مالی ناشی از بکارگیری فین‌تک‌ها	۳
QR05; QR06; QR08; QR10; QR12, QR14	بسترسازی داشبوردهای اندازه‌گیری عایدات مالی ناشی از بکارگیری فین‌تک‌ها	۴
QR01; QR04; QR06; QR08; QR10; QR11; QR12	هزینه‌یابی کیفیت بکارگیری فین‌تک‌ها	۵
QR03; QR06; QR08; QR11; QR12	بهبود کنترل داخلی جهت ارزیابی سرمایه‌گذاری بروی فین‌تک‌ها	۶
QR03; QR05; QR06; QR09; QR10	ابزار محک‌زنی بکارگیری فین‌تک‌ها	۷
QR02; QR04; QR06; QR07; QR10; QR11	تنوع روش‌های جذب سرمایه ناشی از بکارگیری فین‌تک‌ها	۸
QR04; QR06; QR08; QR09; QR12	کارایی ارائه خدمات مالی ناشی از بکارگیری فین‌تک‌ها	۹
QR03; QR05; QR08; QR11; QR12	دسترسی به منابع مالی ناشی از بکارگیری فین‌تک‌ها	۱۰
QR04; QR05; QR08; QR09; QR11	رعایت حقوق کپی‌رایت در اختراع و ابداع فناوریانه	۱۱
QR03; QR04; QR06; QR08; QR09	انعقاد قراردادهای توسعه فناوری پایداری	۱۲
QR02; QR04; QR06; QR07; QR09; QR11	تقویت الزامات حاکمیتی در بکارگیری فین‌تک‌ها	۱۳
QR04; QR06; QR09; QR10; QR11	ادغام‌شدن با شرکت‌های نوپا	۱۴
QR01; QR03; QR05; QR08; QR10	ابزار قیمت‌گذاری استراتژیک ناشی از بکارگیری فین‌تک‌ها	۱۵
QR02; QR03; QR05; QR09; QR11; QR12	بهبود کیفیت محیط اطلاعاتی ناشی از بکارگیری فین‌تک‌ها	۱۶
QR02; QR04; QR08; QR10; QR11; QR12	راه‌اندازی استارت‌آپ‌های مالی	۱۷
QR01; QR03; QR05; QR08; QR10	بودجه‌بندی منابع مالی جهت بکارگیری فین‌تک‌ها	۱۸
QR01; QR02; QR05; QR07; QR09; QR11	هزینه‌یابی هدف بر مبنای بکارگیری فین‌تک‌ها	۱۹
QR04; QR06; QR09; QR10; QR12	جذب منابع مالی خارجی	۲۰
QR01; QR02; QR04; QR05; QR08; QR10; QR12	خرید ایده‌های فناوریانه از شرکت‌های کوچک و متوسط	۲۱
QR02; QR04; QR07; QR10; QR11; QR13	هزینه‌یابی زنجیره ارزش بکارگیری فین‌تک‌ها	۲۲
QR01; QR03; QR06; QR09; QR11; QR12	فرصت‌های اقتصادی و سرمایه‌گذاری ناشی از بکارگیری فین‌تک‌ها	۲۳
QR03; QR06; QR07; QR09; QR11; QR12	کارت‌های امتیازی متوازن مالی ^۱ ناشی از بکارگیری فین‌تک‌ها	۲۴
QR03; QR05; QR08; QR09; QR10	همراستای سیستم‌های اطلاعاتی با بکارگیری فین‌تک‌ها	۲۵

جدول (۳) توزیع فراوانی گزاره‌های نهایی شناسایی شده برحسب تکرار در کدگذاری بازار مصاحبه‌ها

^۱ Financial Balanced Scorecard

ردیف	گزاره‌های یکپارچه شده	تکرار گزاره‌ها در مصاحبه‌ها	توزیع فراوانی تکرار گزاره‌ها
۱	ارزیابی یکپارچه عملکردهای فن‌تک‌ها	۹	۰/۰۳۸
۲	ارزیابی مدیریت ریسک بکارگیری فن‌تک‌ها	۸	۰/۰۳۴
۳	تنوع ورود به بازارهای مالی ناشی از بکارگیری فن‌تک‌ها	۱۰	۰/۰۴۳
۴	بسترسازی داشبوردهای اندازه‌گیری عایدات مالی ناشی از بکارگیری فن‌تک‌ها	۱۱	۰/۰۴۷
۵	هزینه‌یابی کیفیت بکارگیری فن‌تک‌ها	۹	۰/۰۳۸
۶	بهبود کنترل داخلی جهت ارزیابی سرمایه‌گذاری بروی فن‌تک‌ها	۱۰	۰/۰۴۳
۷	ابزار محک‌زنی بکارگیری فن‌تک‌ها	۱۲	۰/۰۵۱
۸	تنوع روش‌های جذب سرمایه ناشی از بکارگیری فن‌تک‌ها	۱۰	۰/۰۴۳
۹	کارایی ارائه خدمات مالی ناشی از بکارگیری فن‌تک‌ها	۱۱	۰/۰۴۷
۱۰	دسترسی به منابع مالی ناشی از بکارگیری فن‌تک‌ها	۸	۰/۰۳۴
۱۱	رعایت حقوق کپی‌رایت در اختراع و ابداع فناوریانه	۹	۰/۰۳۸
۱۲	انعقاد قراردادهای توسعه فناوری پایداری	۷	۰/۰۳۰
۱۳	تقویت الزامات حاکمیتی در بکارگیری فن‌تک‌ها	۶	۰/۰۲۵
۱۴	ادغام‌شدن با شرکت‌های نوپا	۷	۰/۰۳۰
۱۵	ابزار قیمت‌گذاری استراتژیک ناشی از بکارگیری فن‌تک‌ها	۸	۰/۰۳۴
۱۶	بهبود کیفیت محیط اطلاعاتی ناشی از بکارگیری فن‌تک‌ها	۹	۰/۰۳۸
۱۷	راه‌اندازی استارت‌آپ‌های مالی	۸	۰/۰۳۴
۱۸	بودجه‌بندی منابع مالی جهت بکارگیری فن‌تک‌ها	۱۰	۰/۰۴۳
۱۹	هزینه‌یابی هدف بر مبنای بکارگیری فن‌تک‌ها	۱۲	۰/۰۵۶
۲۰	جذب منابع مالی خارجی	۱۰	۰/۰۴۳
۲۱	خرید ایده‌های فناوریانه از شرکت‌های کوچک و متوسط	۹	۰/۰۳۸
۲۲	هزینه‌یابی زنجیره ارزش بکارگیری فن‌تک‌ها	۱۲	۰/۰۵۱
۲۳	فرصت‌های اقتصادی و سرمایه‌گذاری ناشی از بکارگیری فن‌تک‌ها	۸	۰/۰۳۴
۲۴	کارت‌های امتیازی متوازن مالی ناشی از بکارگیری فن‌تک‌ها	۸	۰/۰۳۴
۲۵	همراستای سیستم‌های اطلاعاتی با بکارگیری فن‌تک‌ها	۹	۰/۰۳۸
	جمع کلیه گزاره‌ها	۲۳۱	۱۰۰/۰۰

طبق نتایج بدست آمده از توزیع فراوانی هریک از پیشران‌های مؤثر برحسب تکرار مشخص گردید، از مجموع ۲۳۱ مضمون گزاره‌ای حاصل از کدگذاری باز و ۱۲ مصاحبه‌ای انجام شده، ۲۵ پیشران کلیدی مؤثر بر توسعه فین‌تک‌ها در کارکردهای حسابداری مدیریت استراتژیک ایجاد شدند که بالاترین توزیع فراوانی را برحسب تکرار در کدگذاری باز داشته اند. لذا می‌بایست در ادامه‌ی فرآیند اقدام پژوهی، نسبت به یکپارچه‌کردن معنایی با

پژوهش‌های مشابه جهت تأیید روایی در گام دوم الگوی پیاده‌سازی کلایزی (۱۹۷۸) عمل نمود. براین اساس می‌بایست غربالگری محتوایی پژوهش‌ها از طریق فرآیند ارزیابی انتقادی ۱۰-۵۰ طبق ۱۰ معیار ساندلوسکی و باروسو^۱ (۲۰۰۷) انجام شود. برای این منظور باتوجه به نوظهور بودن پدیده مورد بررسی، بازه زمانی نزدیک بخ مطالعه‌های انجام شده در داخل و خارج مدنظر قرار گرفته است.

جدول (۴) غربالگری محتوایی پژوهش‌های مرتبط با توسعه فین‌تک‌ها

پژوهش‌های تاییدشده	۱	۲	۳	۴	۵	۶	۷	۸	۹	۱۰	۱۱	۱۲
آسی-آسیبای بونزو و همکاران	۵	۲	۲	۴	۲	۴	۳	۱	۳	۴	۳	۳
ترکی و ریگ (۲۰۲۳)	۴	۳	۳	۴	۱	۴	۲	۱	۴	۳	۲	۴
آل‌ولو و همکاران (۲۰۲۳)	۵	۴	۴	۵	۲	۳	۱	۲	۵	۴	۳	۵
ان‌جی و همکاران (۲۰۲۳)	۴	۳	۴	۴	۳	۲	۲	۱	۴	۳	۴	۵
باهات و همکاران (۲۰۲۲)	۳	۴	۳	۳	۲	۵	۲	۳	۳	۴	۳	۴
سمیات و همکاران (۲۰۲۳)	۲	۳	۴	۲	۴	۳	۳	۲	۳	۴	۴	۳
شای ولی (۲۰۲۱)	۳	۲	۴	۳	۱	۴	۲	۳	۳	۳	۴	۳
باهری و همکاران (۲۰۲۰)	۴	۱	۳	۱	۲	۳	۲	۳	۴	۳	۳	۳
سوریونو و همکاران (۲۰۲۰)	۳	۴	۴	۴	۱	۳	۲	۳	۴	۴	۳	۳
فرانکو و همکاران (۲۰۲۰)	۳	۴	۴	۴	۲	۳	۲	۳	۳	۴	۳	۳
حاجت‌پور و همکاران (۱۴۰۲)	۴	۳	۳	۴	۲	۳	۲	۱	۴	۳	۲	۴
رمزبازی و همکاران (۱۴۰۲)	۳	۴	۴	۳	۲	۳	۲	۳	۳	۴	۳	۳
معیارهای ارزیابی انتقادی	۴۰	۳۳	۳۳	۳۶	۲۳	۳۷	۲۱	۲۱	۳۷	۳۸	۳۱	۳۷
هدف	۵	۲	۲	۴	۲	۴	۳	۱	۳	۴	۳	۳
روش	۴	۳	۳	۴	۱	۴	۲	۱	۴	۳	۲	۴
طرح	۵	۴	۳	۵	۲	۳	۱	۲	۵	۴	۳	۵
نمونه‌گیری	۴	۴	۴	۴	۳	۴	۲	۱	۴	۳	۴	۵
جمع‌آوری	۳	۴	۴	۴	۲	۳	۲	۲	۳	۵	۴	۴
تعمیم	۳	۴	۴	۳	۳	۵	۲	۳	۳	۴	۳	۳
اخلاقی	۴	۳	۳	۴	۲	۴	۱	۲	۴	۳	۴	۴
تحلیل	۴	۴	۴	۳	۳	۳	۲	۳	۳	۳	۳	۳
تئوریک	۴	۳	۳	۳	۲	۳	۳	۳	۴	۴	۳	۳
ارزش	۴	۳	۳	۳	۳	۴	۳	۳	۴	۴	۳	۳
جمع	۴۰	۳۳	۳۳	۳۶	۲۳	۳۷	۲۱	۲۱	۳۷	۳۸	۳۱	۳۷

براساس ارزیابی ۱۲ مطالعه‌ی صورت گرفته و باتوجه به دستورالعمل فرآیند تحلیل ارزیابی انتقادی، کسب امتیاز زیر ۳۰ به معنای حذف پژوهش مورد نظر جهت تعیین روایی می‌باشد. زیرا طبق دستورالعمل امتیازی ۱۰-۵۰ فرآیند ارزیابی انتقادی، حد کفایت تأیید مجموع امتیازهای یک مطالعه برای مقیاس روایی، ۳۰ و بالاتر از آن تعیین شده است و براین اساس مطالعه‌هایی که زیر این امتیاز را کسب نمایند حذف می‌شوند. لذا همانطور که مشخص است، ۳ پژوهش حذف شدند. لذا با تأیید مابقی پژوهش‌ها، مطالعه وارد گام سوم جهت تشکیل گروه کانونی باهدف مفهوم‌سازی و تبادل‌سازی و بسط شناخت کاربردی می‌شود. این مرحله که بخش مهمی از پیاده‌سازی تحلیل

در بخش کمی جهت جمع‌آوری داده‌ها تلقی می‌شود، با تشکیل جلسات گروه کانونی و مباحثه در مورد پیشران‌های شناسایی شده، تلاش می‌شود تا سطحی از مفهوم‌سازی شناختی در مورد موضوع مورد بررسی صورت گیرد. لازم بود این مرحله با آگاهی اجرا شود، چراکه ماهیت روش شناسی اقدام پژوهی، نیازمند مشارکت حداکثری براساس مفهوم‌سازی؛ تبادل‌سازی و بسط شناخت کاربردی در بستر واقعیت‌های حسابداری مدیریت استراتژیک بود. نکته حائز اهمیت این است که در جلسه سوم، در مورد فرآیند امتیازدهی طبق پرسشنامه امتیازبندی گزاره‌های کیو توضیح لازم داده شد. نمونه‌ی چک‌لیست امتیازبندی گزاره‌های کیو در جدول (۵) ارائه شده است.

^۱ Sandelowski & Barroso

۲۶ شرکت‌کننده در کدام گونه‌ی مفهوم مورد نظر قرار می‌گیرند. به منظور مشخص‌نمودن معناداری بارعاملی هریک از تفسیرهای مشارکت‌کنندگان می‌بایست از قدر مطلق $\left| \frac{1/96}{\sqrt{n}} \right|$ استفاده نمود. در واقع $\sqrt{n}$ اشاره به مضامین گزاره‌ای شناسایی شده دارد. بر این اساس محاسبه زیر انجام می‌شود:

$$\text{Sign} = \left| \frac{1/96}{\sqrt{26}} \right| \cong 0/384$$

باتوجه به اینکه سطح معنی‌داری بارعاملی محاسبه شده یا حد نسبیت تعیین ابعاد نوع شناسی خود انتظامی، براساس تعداد گزاره‌های کیو ۰/۳۸۴ بدست آمده است، لذا می‌بایست جهت تعیین قرارگرفتن مشارکت‌کنندگان در هریک از الگوهای تفسیری، بارعاملی آن‌ها بیشتر از ۰/۳۸۴ باشد.

براساس نتیجه بارعاملی در جدول (۶)، مشخص شد، از مجموع ۹ گونه‌ی احتمالی در خصوص مقوله‌بندی توسعه فین‌تک براساس کارکردهای حسابداری مدیریت استراتژیک، ۴ گونه‌ی مؤثر می‌تواند براساس پیشران‌های تأیید شده وجود داشته باشند که توسعه‌ی فین‌تک‌ها براساس کارکردهای حسابداری مدیریت استراتژیک را توجیه نمایند. فرآیند این تحلیل، براساس طبقه‌بندی قرار گرفتن پیشران‌هایی را مورد تأیید قرار می‌دهد، که مقادیر ویژه‌ی بدست آمده از مجموع گونه‌های قابل تفسیر، یک و بالاتر از یک باشد. لذا همانطور که مشاهده می‌شود، در سطر چهارم جدول (۶)، مقدار ویژه برابر است با ۱/۱۸۷ و در سطر بعدی عدد ۰/۹۵۵ کسب شده است. لذا سطح اول تا چهارم مبنای مقوله‌بندی و گونه‌شناسی پدیده مورد بررسی تلقی می‌شود. در ادامه می‌بایست نسبت به تعیین معناداری بارعاملی اقدام شود تا مشخص گردد هرکدام از

جدول (۷) ماتریس چرخش‌یافته الگوهای ذهنی

نفرات	ط-اول	ط-دوم	ط-سوم	ط-چهارم	نفرات	ط-اول	ط-دوم	ط-سوم	ط-چهارم
ن-اول	۰/۱۱۸	۰/۴۱۴	۰/۱۵۵	۰/۰۹۳	ن-چهاردهم	۰/۱۰۲	۰/۳۹۷	۰/۱۷۸	۰/۳۱۹
ن-دوم	۰/۰۷۶	۰/۲۰۴	۰/۳۲۸	۰/۳۸۴	ن-پانزدهم	۰/۰۴۶	۰/۳۰۸	۰/۳۸۹	۰/۱۰۱
ن-سوم	۰/۱۰۴	۰/۴۶۳	۰/۱۴۳	۰/۲۰۵	ن-شانزدهم	۰/۵۰۱	۰/۳۱۶	۰/۱۷۵	۰/۰۷۵
ن-چهارم	۰/۲۱۹	۰/۱۲۷	۰/۳۹۳	۰/۱۵۴	ن-هفدهم	۰/۳۰۷	۰/۳۲۶	۰/۱۳۲	۰/۵۳۹
ن-پنجم	۰/۳۹۵	۰/۱۳۰	۰/۱۱۱	۰/۳۲۳	ن-هجدهم	۰/۳۹۹	۰/۰۶۸	۰/۲۲۱	۰/۲۱۹
ن-ششم	۰/۱۱۰	۰/۳۸۸	۰/۲۴۶	۰/۲۷۶	ن-نوزدهم	۰/۱۴۹	۰/۱۱۶	۰/۴۳۹	۰/۳۲۴
ن-هفتم	۰/۴۱۲	۰/۲۷۵	۰/۱۳۸	۰/۱۸۴	ن-بیستم	۰/۱۰۱	۰/۵۰۶	۰/۱۵۰	۰/۲۱۰
ن-هشتم	۰/۳۲۱	۰/۲۵۹	۰/۰۹۰	۰/۳۸۷	ن-بیست و یکم	۰/۳۸۶	۰/۱۴۶	۰/۱۴۶	۰/۱۰۴
ن-نهم	۰/۲۹۰	۰/۲۵۳	۰/۴۴۲	۰/۲۲۸	ن-بیست و دوم	۰/۱۱۲	۰/۲۵۰	۰/۴۰۴	۰/۲۰۸
ن-دهم	۰/۱۲۱	۰/۲۱۳	۰/۶۱۹	۰/۱۵۴	ن-بیست و سوم	۰/۲۴۴	۰/۰۷۳	۰/۳۰۹	۰/۳۹۴
ن-یازدهم	۰/۱۳۴	۰/۵۶۳	۰/۳۰۰	۰/۳۲۳	ن-بیست و چهارم	۰/۳۰۶	۰/۴۰۱	۰/۳۱۸	۰/۰۸۴
ن-دوازدهم	۰/۱۶۳	۰/۲۸۹	۰/۲۱۸	۰/۴۵۲	ن-بیست و پنجم	۰/۱۹۵	۰/۳۹۸	۰/۱۰۷	۰/۱۲۹
ن-سیزدهم	۰/۰۸۷	۰/۲۳۹	۰/۱۷۷	۰/۴۴۴	ن-بیست و ششم	۰/۳۸۵	۰/۲۰۵	۰/۴۶۷	۰/۱۴۸

حسابداری مدیریت استراتژیک، رویکردهای افراد مشارکت‌کننده به عنوان ۴ طبقه ایجاد شده از مرحله وایرماکس، طبق جدول (۸) مشخص شده است.

جدول (۸) قرار گرفتن مشارکت‌کنندگان در مقوله‌بندی پیشران‌های مؤثر

نوع طبقه تفکیک شده	شماره مشارکت‌کنندگان
طبقه اول	نفر پنجم؛ هفتم؛ شانزدهم؛ هجدهم؛ بیست و یکم و بیست و ششم
طبقه دوم	نفر اول؛ سوم؛ ششم؛ چهاردهم؛ بیستم؛ بیست و چهارم؛ بیست و پنجم
طبقه سوم	نفر نهم؛ دهم؛ چهارم؛ پانزدهم؛ نوزدهم و بیست و دوم
طبقه چهارم	نفر دوم؛ هشتم؛ دوازدهم؛ سیزدهم؛ هفدهم؛ بیست و سوم

طبق رنگ‌بندی‌های ارائه شده جهت تفکیک هریک از مشارکت‌کنندگان در مقوله‌بندی مرتبط با پیشران‌های کلیدی مؤثر بر توسعه فین‌تک‌ها از طریق کارکردهای

مقوله‌بندی پیشران‌های کلیدی مؤثر در توسعه‌ی

فین‌تک‌ها از طریق حسابداری مدیریت استراتژیک

باتوجه به شناسایی چهار نوع از تفاسیر مفهومی به عنوان مقوله‌های قابل شناسایی در خصوص توسعه‌ی فین‌تک‌ها از طریق حسابداری مدیریت استراتژیک، در ادامه

با اختصاص کدهایی از O_1 تا O_{25} می‌بایست نسبت به مشخص نمودن، هریک از گزاره‌ها در طبقه‌های مرتبط با این پدیده اقدام نمود. لازم به توضیح است که هریک از I_1 تا I_{24} گزاره تأیید شده، برای شناخت بهتر در قالب I_1 تا I_{24} کدگذاری شدند تا نتایج به طور دقیق‌تر تعیین شود.

جدول (۹) کدگذاری مضامین گزاره‌ای شناسایی شده

ردیف	مضامین گزاره‌ای شناسایی شده	کد	ردیف	مضامین گزاره‌ای شناسایی شده	کد
۱	ارزیابی یکپارچه عملکردهای فین‌تک‌ها	O_1	۱۴	ادغام‌شدن با شرکت‌های نوپا	O_{14}
۲	ارزیابی مدیریت ریسک بکارگیری فین‌تک‌ها	O_2	۱۵	ابزار قیمت‌گذاری استراتژیک ناشی از بکارگیری فین‌تک‌ها	O_{15}
۳	تنوع ورود به بازارهای مالی ناشی از بکارگیری فین‌تک‌ها	O_3	۱۶	بهبود کیفیت محیط اطلاعاتی ناشی از بکارگیری فین‌تک‌ها	O_{16}
۴	بسترسازی داشبوردهای اندازه‌گیری عایدات مالی ناشی از بکارگیری فین‌تک‌ها	O_4	۱۷	راه‌اندازی استارت‌آپ‌های مالی	O_{17}
۵	هزینه‌یابی کیفیت بکارگیری فین‌تک‌ها	O_5	۱۸	بودجه‌بندی منابع مالی جهت بکارگیری فین‌تک‌ها	O_{18}
۶	بهبود کنترل داخلی جهت ارزیابی سرمایه‌گذاری بروی فین‌تک‌ها	O_6	۱۹	هزینه‌یابی هدف بر مبنای بکارگیری فین‌تک‌ها	O_{19}
۷	ابزار محک‌زنی بکارگیری فین‌تک‌ها	O_7	۲۰	جذب منابع مالی خارجی	O_{20}
۸	تنوع روش‌های جذب سرمایه ناشی از بکارگیری فین‌تک‌ها	O_8	۲۱	خرید ایده‌های فناورانه از شرکت‌های کوچک و متوسط	O_{21}
۹	کارایی ارائه خدمات مالی ناشی از بکارگیری فین‌تک‌ها	O_9	۲۲	هزینه‌یابی زنجیره ارزش بکارگیری فین‌تک‌ها	O_{22}
۱۰	دسترسی به منابع مالی ناشی از بکارگیری فین‌تک‌ها	O_{10}	۲۳	فرصت‌های اقتصادی و سرمایه‌گذاری ناشی از بکارگیری فین‌تک‌ها	O_{23}
۱۱	رعایت حقوق کپی‌رایت در اختراع و ابداع فناورانه	O_{11}	۲۴	کارت‌های امتیازی متوازن مالی ناشی از بکارگیری فین‌تک‌ها	O_{24}
۱۲	انعقاد قراردادهای توسعه فناوری پایداری	O_{12}	۲۵	همراستای سیستم‌های اطلاعاتی با بکارگیری فین‌تک‌ها	O_{25}
۱۳	تقویت الزامات حاکمیتی در بکارگیری فین‌تک‌ها	O_{13}			

چیدن کارت‌ها توسط مشارکت‌کنندگان در این بخش اقدام می‌گردد. لذا همانطور که مشاهده می‌شود، براساس جدول (۱۰) هریک از پیشران‌های کلیدی مؤثر در مقوله‌ی اول تعیین گردید.

جدول (۱۰) تفکیک پیشران‌های کلیدی مؤثر در مقوله‌ی اول

❖ پیشران‌های کلیدی مؤثر در مقوله‌ی اول توسعه‌ی

فین‌تک‌ها طبق کارکرد حسابداری مدیریت

استراتژیک

برای بررسی امتیازهای عاملی مرتبط با شکل دهی به مقوله‌ی اول، براساس تحلیل اطلاعات جدول کیو و جدول مربوط به بار عاملی، نسبت به محاسبه امتیازهای عاملی و نوع شناسی هریک از مضامین پژوهش براساس نحوه‌ی

یکم و بیست و ششم که در مقوله‌ی نوع اول توسعه فین‌تک‌ها از طریق حسابداری مدیریت استراتژیک دارای امتیازهای مشترک بودند که طبق جدول (۱۰) ۶ مربع +۴ تا +۲ با رنگ مشخص شده‌اند و در جدول (۱۱) این پیشران‌های مؤثر در قالب یک مقوله، باز تعریف می‌شوند. لازم به ذکر است به منظور یکپارچگی معنایی، براساس مفهوم پیشران‌های مجموع قرار گرفته در این مولفه از پیشوند «فرآیند» برای توصیف مقوله‌ی ایجاد شده استفاده می‌گردد.

۴	-۳	-۲	-۱	۰	+۱	+۲	+۳	+۴
-								
O ₉	O ₂₂	O ₃	O ₇	O ₂	O ₄	O ₁₃	O ₁₉	O ₁₆
	O ₂₀	O ₈	O ₂₁	O ₂₄	O ₂₃	O ₁₁	O ₁₂	
		O ₁₀	O ₁₈	O ₁₃	O ₆	O ₂₀		
			O ₁₄	O ₅	O ₁₇			
				O ₁				

براساس نتیجه‌ی کسب شده‌ی ماتریس چرخش‌یافته، مشارکت‌کننده پنجم؛ هفتم؛ شانزدهم؛ هجدهم؛ بیست و

جدول (۱۱) مقوله‌ی اول پیشران‌های کلیدی مؤثر

مقوله نهایی شناسایی شده	پیشران‌های کلیدی مؤثر در مقوله اول	کد اختصاص یافته
مکانیزم زیست بوم‌سازی فین‌تک‌ها	فرآیند راه‌اندازی استارت‌آپ‌های مالی	O ₁₆
	فرآیند جذب منابع مالی خارجی	O ₁₉
	فرآیند انعقاد قراردادهای توسعه فناوری	O ₁₂
	فرآیند ادغام‌شدن با شرکت‌های نوپا	O ₁₃
	فرآیند رعایت حقوق کپی‌رایت در اختراع و ابداع فناوریانه	O ₁₁
	فرآیند خرید ایده‌های فناوریانه از شرکت‌های کوچک و متوسط	O ₂₀

جدول (۱۲) تفکیک پیشران‌های کلیدی مؤثر در مقوله‌ی دوم

۴	-۳	-۲	-۱	۰	+۱	+۲	+۳	+۴
-								
O ₄	O ₉	O ₁₀	O ₇	O ₁₂	O ₁₃	O ₂	O ₂₄	O ₄
	O ₁₆	O ₈	O ₂₂	O ₁₁	O ₁₇	O ₆	O ₁₈	
		O ₂₃	O ₁₅	O ₂₁	O ₁₄	O ₂₅		
			O ₁₉	O ₅	O ₂₀			
				O ₁				

براساس نتیجه‌ی کسب شده‌ی ماتریس چرخش‌یافته، مشارکت‌کننده اول؛ سوم؛ ششم؛ چهاردهم؛ بیستم؛ بیست و چهارم؛ بیست و پنجم که در مقوله‌ی نوع دوم توسعه فین‌تک‌ها از طریق حسابداری مدیریت استراتژیک دارای امتیازهای مشترک بودند که طبق جدول (۱۲) ۷ مربع +۴ تا +۲ با رنگ مشخص شده‌اند و در جدول (۱۳) این پیشران‌های مؤثر در قالب یک مقوله، باز تعریف می‌شوند. لازم به ذکر است به منظور یکپارچگی معنایی، براساس مفهوم پیشران‌های مجموع قرار گرفته در این مولفه از

بنابراین براساس قرار گرفتن ۶ پیشران کلیدی مؤثر توسعه‌ی فین‌تک‌ها براساس کارکردهای حسابداری مدیریت استراتژیک، مقوله‌ای با عنوان «مکانیزم زیست بوم‌سازی فین‌تک‌ها» تعریف می‌شود.

❖ پیشران‌های کلیدی مؤثر در مقوله‌ی دوم توسعه‌ی فین‌تک‌ها طبق کارکرد حسابداری مدیریت استراتژیک

طبق فرآیند توضیح داده شده در مقوله اول طبقه‌بندی شده، براساس جدول (۱۲) هریک از پیشران‌های کلیدی مؤثر مرتبط با مقوله‌ی دوم توسعه‌ی فین‌تک‌ها براساس کارکردهای حسابداری مدیریت استراتژیک به ترتیب زیر تفکیک می‌شوند.

پیشوند «اثربخشی» برای توصیف مقوله‌ی ایجاد شده استفاده می‌گردد.

مقوله نهایی شناسایی شده	پیشران‌های کلیدی مؤثر در مقوله دوم	کد اختصاص یافته
مکانیزم تطابق ساختاری	اثربخشی بسترسازی داشبوردهای اندازه‌گیری عایدات مالی ناشی از بکارگیری فین‌تک‌ها	O ₄
فین‌تک‌ها	اثربخشی کارت‌های امتیازی متوازن مالی ناشی از بکارگیری فین‌تک‌ها	O ₂₄
	اثربخشی بودجه‌بندی منابع مالی جهت بکارگیری فین‌تک‌ها	O ₁₈
	اثربخشی ارزیابی مدیریت ریسک بکارگیری فین‌تک‌ها	O ₂
	اثربخشی بهبود کنترل داخلی جهت ارزیابی سرمایه‌گذاری بروی فین‌تک‌ها	O ₆
	اثربخشی همراستای سیستم‌های اطلاعاتی با بکارگیری فین‌تک‌ها	O ₂₅
	اثربخشی تقویت الزامات حاکمیتی در بکارگیری فین‌تک‌ها	O ₁₃

جدول (۱۴) تفکیک پیشران‌های کلیدی مؤثر در مقوله‌ی سوم

-۴	-۳	-۲	-۱	۰	+۱	+۲	+۳	+۴
O ₂₅	O ₄	O ₁₃	O ₁₄	O ₂₃	O ₁₀	O ₂₂	O ₁	O ₅
	O ₂	O ₆	O ₁₂	O ₃	O ₉	O ₁₅	O ₇	
		O ₁₈	O ₂₁	O ₁₇	O ₈	O ₁₉		
			O ₂₄	O ₁₁	O ₁₆			
				O ₂₀				

براساس نتیجه‌ی کسب شده‌ی ماتریس چرخش‌یافته، مشارکت‌کننده نهم؛ دهم؛ چهارم؛ پانزدهم؛ نوزدهم و بیست و دوم که در مقوله‌ی نوع سوم توسعه فین‌تک‌ها از طریق حسابداری مدیریت استراتژیک دارای امتیازهای مشترک بودند که طبق جدول (۱۴) ۶ مربع +۴ تا +۲ با رنگ مشخص شده‌اند و در جدول (۱۵) این پیشران‌های مؤثر در قالب یک مقوله، باز تعریف می‌شوند. لازم به ذکر است به منظور یکپارچگی معنایی، براساس مفهوم پیشران‌های مجموع قرار گرفته در این مولفه از پیشوند «تکنیک» برای توصیف مقوله‌ی ایجاد شده استفاده می‌گردد.

بنابراین براساس قرار گرفتن ۷ پیشران کلیدی مؤثر توسعه‌ی فین‌تک‌ها براساس کارکردهای حسابداری مدیریت استراتژیک، مقوله‌ای با عنوان «مکانیزم تطابق ساختاری فین‌تک‌ها» تعریف می‌شود.

❖ پیشران‌های کلیدی مؤثر در مقوله‌ی سوم توسعه‌ی فین‌تک‌ها طبق کارکرد حسابداری مدیریت استراتژیک

طبق فرآیند توضیح داده شده در مقوله سوم طبقه‌بندی شده، براساس جدول (۱۴) هریک از پیشران‌های کلیدی مؤثر مرتبط با مقوله‌ی سوم توسعه‌ی فین‌تک‌ها براساس کارکردهای حسابداری مدیریت استراتژیک به ترتیب زیر تفکیک می‌شوند.

مقوله نهایی شناسایی شده	پیشران‌های کلیدی مؤثر در مقوله سوم	کد اختصاص یافته
مکانیزم ابزارهای تقویت فین‌تک‌ها	تکنیک هزینه‌یابی کیفیت بکارگیری فین‌تک‌ها	O ₅
	تکنیک ارزیابی یکپارچه عملکردهای فین‌تک‌ها	O ₁
	تکنیک محک‌زنی بکارگیری فین‌تک‌ها	O ₇

- O_{22} تکنیک هزینه‌یابی زنجیره ارزش بکارگیری فین‌تک‌ها
- O_{15} تکنیک قیمت‌گذاری استراتژیک ناشی از بکارگیری فین‌تک‌ها
- O_{19} تکنیک هزینه‌یابی هدف بر مبنای بکارگیری فین‌تک‌ها

جدول (۱۶) تفکیک پیشران‌های کلیدی مؤثر در مقوله‌ی سوم

-۴	-۳	-۲	-۱	۰	+۱	+۲	۳	+۴
O_{17}	O_{14}	O_{21}	O_2	O_7	O_5	O_3	O_9	O_{10}
	O_{12}	O_{20}	O_6	O_{19}	O_1	O_{16}	O_8	
		O_{11}	O_{25}	O_4	O_{15}	O_{23}		
			O_{13}	O_{24}	O_{22}			
				O_{18}				

براساس نتیجه‌ی کسب شده‌ی ماتریس چرخش‌یافته، مشارکت‌کننده دوم؛ هشتم؛ دوازدهم؛ سیزدهم؛ هفدهم؛ بیست و سوم که در مقوله‌ی نوع چهارم توسعه فین‌تک‌ها از طریق حسابداری مدیریت استراتژیک دارای امتیازهای مشترک بودند که طبق جدول (۱۶) ۶ مربع +۴ تا +۲ با رنگ مشخص شده‌اند و در جدول (۱۷) این پیشران‌های مؤثر در قالب یک مقوله، باز تعریف می‌شوند. لازم به ذکر است به منظور یکپارچگی معنایی، براساس مفهوم پیشران‌های مجموع قرار گرفته در این مولفه از پیشوند «پایداری» برای توصیف مقوله‌ی ایجاد شده استفاده می‌گردد.

بنابراین براساس قرار گرفتن ۶ پیشران کلیدی مؤثر توسعه‌ی فین‌تک‌ها براساس کارکردهای حسابداری مدیریت استراتژیک، مقوله‌ای با عنوان «مکانیزم ابزارهای تقویت فین‌تک‌ها» تعریف می‌شود.

❖ پیشران‌های کلیدی مؤثر در مقوله‌ی چهارم توسعه‌ی فین‌تک‌ها طبق کارکرد حسابداری مدیریت استراتژیک

طبق فرآیند توضیح داده شده در مقوله‌بندی‌های قبلی طبقه‌بندی شده، براساس جدول (۱۶) هریک از پیشران‌های کلیدی مؤثر مرتبط با مقوله‌ی چهارم توسعه‌ی فین‌تک‌ها براساس کارکردهای حسابداری مدیریت استراتژیک به ترتیب زیر تفکیک می‌شوند.

جدول (۱۷) مقوله‌ی چهارم پیشران‌های کلیدی مؤثر

مقوله نهایی شناسایی شده	گزاره‌های نوع چهارم	کد اختصاص یافته
مکانیزم عایدات مالی فین‌تک‌ها	پایداری دسترسی به منابع مالی ناشی از بکارگیری فین‌تک‌ها	O_{10}
	پایداری کارایی ارائه خدمات مالی ناشی از بکارگیری فین‌تک‌ها	O_9
	پایداری تنوع روش‌های جذب سرمایه ناشی از بکارگیری فین‌تک‌ها	O_8
	پایداری تنوع ورود به بازارهای مالی ناشی از بکارگیری فین‌تک‌ها	O_3
	پایداری بهبود کیفیت محیط اطلاعاتی ناشی از بکارگیری فین‌تک‌ها	O_{16}
	پایداری فرصت‌های اقتصادی و سرمایه‌گذاری ناشی از بکارگیری فین‌تک‌ها	O_{23}

استراتژیک، مقوله‌ای با عنوان «مکانیزم عایدات مالی فین‌تک‌ها» تعریف می‌شود.

بحث و نتیجه‌گیری

بنابراین براساس قرار گرفتن ۶ پیشران کلیدی مؤثر توسعه‌ی فین‌تک‌ها براساس کارکردهای حسابداری مدیریت

شناسایی شده اقدام لازم صورت گرفت و با درک مسئله از آنان خواسته شد تا نسبت به قراردادادن هر پیشران در یکی از ۲۶ خانه چک‌لیست ارزیابی کیو اقدام نمایند. سپس از طریق ماتریس وایرماکس نسبت به مقوله‌بندی پیشران‌های حسابداری مدیریت استراتژیک اقدام شد و نتایج از وجود ۴ مقوله به عنوان گونه‌های شناختی مفهوم پدیده مورد بررسی حکایت داشت که می‌تواند فرآیند اثربخشی حسابداری مدیریت استراتژیک در توسعه‌ی فین‌تک‌ها را در شرکت‌ها تسهیل نماید. لذا طبق یافته‌های ارزیابی، می‌توان ماتریس پیشران‌های کلیدی مؤثر در توسعه‌ی فین‌تک‌ها براساس حسابداری مدیریت استراتژیک را به ترتیب زیر ارائه نمود.

شکل (۲) مقوله‌بندی ماتریسی پیشران‌های کلیدی مؤثر در توسعه‌ی فین‌تک‌ها از طریق حسابداری مدیریت استراتژیک (منبع: یافته‌های پژوهش)

مقوله حسابداری مدیریت استراتژیک می‌بایست مجموعه‌ای از فرآیندهای زیست‌بوم‌سازی یا اکوسیستمی مرتبط با فین‌تک‌ها را بکارگیرد تا براساس آن با جذب منابع مالی خارجی، امکان راه‌اندازی استارت آپ‌های مالی در واحدهای درون شرکتی مهیا گردد و شرکت‌ها بتوانند با انعطاف‌پذیری‌های مالی، امکان دستیابی به استراتژی‌های

هدف این مطالعه اقدام پژوهی پیشران‌های توسعه فین‌تک‌ها براساس کارکردهای حسابداری مدیریت استراتژیک بود. همانطور که طی فرآیند انجام پژوهش مشخص شد، ابتدا از طریق مصاحبه و فرآیند کدگذاری باز، شناسایی پیشران‌های کلیدی مؤثر بر توسعه فین‌تک‌ها براساس کارکردهای حسابداری مدیریت استراتژیک صورت پذیرفت. سپس باهدف دستیابی به روایی، تطبیق بین پژوهش‌های مشابه صورت گرفت تا امکان ورود گزاره‌های شناسایی شده در الگوی تحلیل کیو برای طبقه‌بندی شناختی این پدیده در بستر واقعیت‌های حسابداری مدیریت استراتژیک شرکت‌ها مهیا شود. در ادامه با تشکیل گروه کانونی جهت تعیین طبقه‌های شناختی مفهوم مورد بررسی، طی چهار جلسه و با ایجاد یک چک‌لیست ارزیابی کیو از ۴+ تا ۴- طی ۲۶ خانه متناسب با پیشران‌های

ماتریس نهایی مقوله‌بندی توسعه فین‌تک‌ها براساس حسابداری مدیریت استراتژیک، همانطور که مطرح شد در ۴ دسته تفکیک گردید که در ادامه نسبت به تحلیل آن اقدام می‌شود. اولین مقوله که در ربع بالا و سمت راست (شمال شرقی) تعیین شده است، مقوله‌ای با نام «مکانیزم زیست‌بوم‌سازی فین‌تک‌ها» می‌باشد. در این

رقابتی را تقویت نمایند. در این فرآیندها، حسابداری مدیریت استراتژیک معمولاً با ادغام یا خرید شرکت‌های نوپا، می‌تواند ایده‌های فناورانه‌ی مالی را درونی‌سازی نمایند و از این طریق حقوق مادی و معنوی فین‌تک‌ها را در غالب بیانیه‌های کپی رایت به گونه‌ای دنبال نمایند که تبعات حقوقی برای واحد حسابداری و مالی ایجاد نکند. لذا حسابداری مدیریت استراتژیک می‌تواند از طریق این فرآیندها، امکان زیست‌بوم‌سازی فین‌تک‌ها را در کارکردهای رقابتی خود نهادینه کنند. از طرف دیگر در ربع ماتریسی بالا/سمت چپ (شمال غربی ماتریس)، مقوله‌ی با عنوان «مکانیزم تطابق ساختاری فین‌تک‌ها» قرار گرفته است که به مجموع کارکردهای اثربخش حسابداری مدیریت استراتژیک در توسعه‌ی فین‌تک‌ها براساس ماهیت راهبردهای ساختار مالی/حسابداری اشاره دارد. در این مکانیزم حسابداری مدیریت استراتژیک، امکان‌سنجی اثربخشی اندازه‌گیری عایدات مالی را بررسی می‌کند تا از طریق ارزش فعلی خالص مثبت (NPV)، بکارگیری فین‌تک‌ها براساس منابع نقدی سرمایه‌گذاری و آورده‌های مالی آینده، دارای صرفه‌ی اقتصادی برای ذینفعان باشد. همچنین حسابداری مدیریت استراتژیک به منظور بودجه‌بندی جهت تخصیص بهینه‌ی منابع مالی برای توسعه‌ی فین‌تک‌ها، معمولاً از کارت امتیازی متوازن استفاده می‌نمایند تا با ارزیابی مدیریت ریسک، سطح اثربخشی آن تعیین شود. همچنین حسابداری مدیریت استراتژیک با بهبود سیستم‌های اطلاعاتی و کنترل داخلی، تلاش می‌نمایند تا گردش اطلاعات ناشی از سرمایه‌گذاری بر روی فین‌تک‌ها و کارایی آن را در تصمیم‌گیری‌های مالی، ارزیابی شود و از این طریق بتوانند سطح اثربخشی رعایت الزامات حاکمیتی و پاسخگویی به نیازهای اطلاعاتی را به سمت اثربخشی توسعه بخشند. از طرف دیگر در ضلع جنوب‌شرقی ماتریس ایجاد شده، مقوله‌ی «مکانیزم ابزارهای تقویت فین‌تک‌ها» قرار گرفته است که نشان دهنده‌ی بکارگیری تکنیک‌های حسابداری مدیریت استراتژیک در توسعه‌ی پیاده‌سازی فین‌تک‌ها قلمداد می‌شوند. در این مقوله تکنیک هزینه‌یابی کیفیت، با ارزیابی هزینه‌های توسعه فین‌تک‌ها مبنی بر ارتقاء کیفیت اطلاعات، تلاش می‌نمایند تا استدلال‌های مشخصی در خصوص بکارگیری فین‌تک‌ها به ذینفعان ارائه نمایند. یا در خصوص تکنیک ارزیابی یکپارچگی عملکرد فین‌تک‌های

مالی، حسابداری مدیریت استراتژیک با تمرکز بر همسانی مقیاس‌های کمی و کیفی، به دنبال بهترین راه‌کار برای ارائه‌ی خدمات مالی و کاهش هزینه‌های ناشی از سرمایه‌گذاری در شرکت می‌باشند. در واقع تمامی این تکنیک‌ها باهدف ایجاد زنجیره ارزش منابع مالی شرکت انجام می‌شود تا از طریق نحوه‌ی پیاده‌سازی فین‌تک‌ها در کارکردهای حسابداری مدیریت استراتژیک، صرفه‌های اقتصادی به ذینفعان گزارش گردد. در نهایت در ضلع جنوب‌غربی ماتریس ایجاد شده، مقوله‌ی «مکانیزم عایدات مالی فین‌تک‌ها» قرار گرفته است تا منافع و پایداری ناشی از توسعه و بکارگیری فین‌تک‌های مالی را براساس حسابداری مدیریت استراتژیک مورد بررسی قرار دهد و اشاره به تنوع روش‌های جذب منابع مالی و ورود به بازارهای جدید جهت استفاده از فرصت‌های سرمایه‌گذاری و اقتصادی دارد تا حسابداری مدیریت استراتژیک براساس پایداری کیفیت محیط اطلاعاتی و ارائه‌ی خدمات مالی، بتواند به حداکثرسازی ثروت سهامداران نائل آید. این مطالعه در واقع با تفکیک نوع‌شناسی ویژگی‌های مرتبط با بکارگیری و توسعه فین‌تک‌ها از طریق کارکردهای حسابداری مدیریت استراتژیک، به دنبال پوشش نقاط ضعف پژوهش‌های گذشته و نوع آینده‌نگری در رابطه را رفع محدودیت‌های توسعه و استفاده از ظرفیت‌های رقابتی شرکت‌ها بود. از این منظر باید بیان نمود، به دلیل عدم مشابهت با ماهیت این مطالعه در گذشته امکان تطبیق نتایج به لحاظ مصداقی وجود ندارد. اما به لحاظ مشابهت مفهومی مبنی بر شناسایی مضامین گزاره‌ای می‌توان نتایج این مطالعه را با پژوهش‌هایی همچون اسی-آسیبای بونسو و همکاران (۲۰۲۳)؛ ترکی و ریگ (۲۰۲۳)؛ آلانولو و همکاران (۲۰۲۳)؛ ان‌جی و همکاران (۲۰۲۳)؛ سورینو و همکاران (۲۰۲۰) و فرانکو و همکاران (۲۰۲۰) مطابقت داد. باتوجه به اهمیت انجام این مطالعه و شناسایی مقوله‌های مرتبط با توسعه فین‌تک‌ها، اولاً از منظر کارکردهای درون شرکتی به واحدهای حسابداری مدیریت استراتژیک، پیشنهاد می‌شود تا در قالب یک نقشه راهبردی و طی تعریف محورهای مبنی بر انتظارات مدیریتی و انتظارات اجتماعی، فرآیند قابل توسعه‌ی این ابزارهای مالی فناورانه را مورد بررسی قرار دهند. در واقع هدف تهیه نقشه‌ی راهی است که مجموعه‌ای از فرآیندهای هدف‌گذاری؛ عملیاتی و ارزیابی را در خصوص بکارگیری و

گرایش‌های حسابداری مدیریت با تاکید بر نقش میانجی فناوری اطلاعات، حسابداری مدیریت، ۴۶(۱۳): ۱۵۵-۱۷۱.

باباجانی، جعفر، برزیده، فرخ، خنکا، عبدالخالق. (۱۳۹۷). آینده پژوهی حسابداری مدیریت: از منظر علم و فناوری اطلاعات، حسابداری مدیریت، ۳۸(۱۱): ۱۲۷-۱۳۸.

شاه‌حسینی، محمدعلی، نارنجی‌ثانی، فاطمه، فلاح‌کریمی، صفورا. (۱۳۹۴). شناسایی و دسته‌بندی موانع و چالش‌های پیاده‌سازی برنامه راهبردی منابع انسانی در شرکت برق منطقه‌ای خراسان به روش کیو، فصلنامه علمی-پژوهشی مدیریت دولتی، ۷(۱): ۸۹-۱۰۹.

شهبازی، رحیم، فهیم‌نیا، فاطمه، حکیم‌زاده، رضوان. (۱۳۹۵). تحلیل عاملی اکتشافی پرسشنامه تدوین مدل شایستگی آموزش علم اطلاعات و دانش‌شناسی مبتنی بر فناوری اطلاعات براساس تحلیل سرفصل‌ها و نیازهای بازار کار، پژوهشنامه پردازش و مدیریت دانش اطلاعات، ۲(۴): ۴۸۳-۵۱۱.

عظیمی‌نژاد، هادی، حمیدی‌زاده، علی، جندقی، غلامرضا، سهرابی، ابوالفضل. (۱۴۰۰). بررسی مضامین محرک و مانع در اسنادفردستی کشور در حمایت از توسعه صنعت فن‌تک، مدیریت نوآوری، ۱۰(۴): ۱۴۹-۱۷۸.

Abdullah, N, H, N., Krishnan, Sh., Zakaria, A, A, M., Morris, G. (2022). Strategic management accounting practices in business: A systematic review of the literature and future research directions, Cogent Business & Management, 9(1): 209-245. <https://doi.org/10.1080/23311975.2022.2093488>

Aloulou, M., Grati, R., Al-Qudah, A.A. and Al-Okaily, M. (2023). Does FinTech adoption increase the diffusion rate of digital financial inclusion? A study of the banking industry sector, Journal of Financial Reporting and Accounting, <https://doi.org/10.1108/JFRA-05-2023-0224>

Arsanian, H. and Fischer, F. (2019). The Future of Finance: The Impact of FinTech, AI, and Crypto on Financial Services, Springer, Cham.

Balthu, K.C. and Clegg, B. (2021). Improving professional service operations: action research in a law firm, International Journal of Operations & Production Management, 41(6): 805-829. <https://doi.org/10.1108/IJOPM-10-2020-0696>

پیاده‌سازی فن‌تک‌ها، در بر می‌گیرد و از طریق تحلیل‌هایی مثل «SWOT» یا «EFQM» می‌توانند، ظرفیت‌های توسعه را در بازارهای رقابتی براساس هزینه و عایدات مشخص نمایند. ثانیاً از منظر نهادی به سیاستگذاران و تدوین‌کنندگان دستورالعمل‌های توسعه‌ی اکوسیستم‌های مالی توصیه می‌شود تا با تسهیل شرایط و فرآیندهای گردش مالی شرکت‌ها، ظرفیت‌های توسعه‌ی فن‌تک‌ها را در چرخه‌ی تجاری شرکت‌ها عملیاتی نمایند تا تحت وجود شدیدترین شرایط محدودیت‌های مالی بازار سرمایه امروز، شرکت‌ها بتوانند از فناوری‌های اطلاعاتی برای تصمیم‌گیری‌های اثربخش جهت تأمین منابع مالی؛ ورود به بازارهای جدید و تنوع بخشیدن به شیوه‌های انعکاس اخبار و اطلاعات مالی به ذینفعان بهره‌مند شوند.

منابع

اسدالله، مهسا، ثانوی‌فرد، رسول، حمیدی‌زاده، علی. (۱۳۹۸). الگوی کسب و کار بانکداری الکترونیک مبتنی بر ظهور فن‌تک‌ها و استارت‌آپ‌های مالی، فصلنامه مدیریت توسعه فناوری، ۷(۲): ۱۹۵-۲۴۸.

پاینده، رضا، افقهی، سیدمحمد. (۱۴۰۲). حکمرانی بوم‌سازگان فن‌تک: مسائل سیستمی و راهکارهای توسعه در ایران، سیاست علم و فناوری، ۱۶(۱): ۱۷-۳۴.

حاجت‌پور، پژمان، ملاعلیزاده‌زواردهی، صابر، صالحی، اله‌کرم. (۱۴۰۲). ارائه مدل توسعه استارت‌آپ‌های فناورانه جهت پویایی سازوکارهای راهبری برون‌سازمانی، دانش مالی تحلیل اوراق بهادار، ۱۶(۵۷): ۷۳-۹۱.

خانلری، امیر، انصاری‌چهارسوقی، شهریار، حسنقلی‌پور، طهمورث، عزیزی، شهریار. (۱۳۹۹). تبیین و طراحی مدل شکل‌گیری بازار خدمات بانکی مبتنی بر فناوری مالی (فن‌تک) در ایران بر اساس رویکرد داده بنیاد، تحقیقات حسابداری و حسابرسی، ۱۲(۴۷): ۷۳-۸۶.

رمزبازی، ندا، فضل‌زاده، علیرضا، نقدی، سجاده، احمدیان، وحید. (۱۴۰۲). چالش‌های پیش‌روی توسعه مدل‌های کسب و کار فن‌تک، مرور سیستماتیک ادبیات، فصلنامه علمی پژوهشی توسعه کارآفرینی، ۱۶(۲): ۳۵-۴۸.

رهنمای‌رودپشتی، فریدون، همایونی‌راد، راحله. (۱۳۹۵). تاثیر فناوری اطلاعات بر همگرایی حسابداری مدیریت و حسابداری مالی، حسابداری مدیریت، ۹(۳۰): ۹۷-۱۱۳.

مجلسی، علی، خانی، ذبیح‌اله، عوض‌زاده، فریبرز، پیرزاد، علی. (۱۳۹۹). تاثیر رهبری هوشمند و ساختار سازمانی بر

- Sangwan, V., Prakash, P. and Singh, S. (2019). *Financial technology: a review of extant literature*, *Studies in Economics and Finance*, 37(1): 71-88.
- Shi, X., Li, Y. (2021). *Research on the Integration of Management Accounting and Financial Accounting from the Perspective of Computer IT*, *Journal of Physics: Conference Series*, 19(15): 34-62. <https://doi.org/1088/1742-6596/1915/3/032013>
- Statista (2021). *Total value of Investments into Fintech companies worldwide*: See <https://www.statista.com/statistics/719385/investment-s-into-fintech-companies-globally/>
- Taipaleenmäki, J. & Ikäheimo, S. (2013). *On the convergence of management accounting and financial accounting: the role of information technology in accounting change*, *International Journal of Accounting Information Systems*, 14(4): 321-348. <https://doi.org/10.1016/j.accinf.2013.09.003>
- Thottoli, M.M. (2023). *The tactician role of FinTech in the accounting and auditing field: a bibliometric analysis*, *Qualitative Research in Financial Markets*, <https://doi.org/10.1108/QRFM-11-2021-0196>
- Trakulsunti, Y., Antony, J., Dempsey, M. and Brennan, A. (2021). *Reducing medication errors using lean six sigma methodology in a Thai hospital: an action research study*, *International Journal of Quality & Reliability Management*, 38(1): 339-362. <https://doi.org/10.1108/IJQRM-10-2019-0334>
- Turki, A. and Rieg, R. (2023). *On performance drivers of European Fintechs around venture capital: exploring the role of founders' experience*, *Review of Accounting and Finance*, <https://doi.org/10.1108/RAF-05-2023-0153>
- Uña, G., Verma, A., Bazarbash, M. & Griffin, N, N. (2023). *Fintech Payments in Public Financial Management: Benefits and Risks*, *International Monetary Fund*, 20(1): 1-36. <https://doi.org/10.5089/9798400232213.001>
- Beck, C. T. (2019). *Introduction to phenomenology: Focus on methodology*. Sage Publications
- Bhat, J.R., AlQahtani, S.A. and Nekovee, M. (2022). *FinTech enablers, use cases, and role of future internet of things*, *Journal of King Saud University-Computer and Information Sciences*, 35(1): 87-101. <https://doi.org/10.1016/j.jksuci.2022.08.033>
- Chen, W., Yin, Ch. (2019). *A Brief Analysis of the Transition from Financial Accounting to Management Accounting Under the New Situation*, *Advances in Economics, Business and Management Research*, <https://doi.org/10.2991/icoeme-19.2019.96>
- Colaizzi, P.F. (1978) *Psychological research as a phenomenologist view it*. In: Valle, R.S. and King, M., Eds., *Existential-Phenomenological Alternatives for Psychology*, Oxford University Press, New York, 48-71.
- Franco, L., A. L. García, V. Husetović, and J. Lassiter. (2020). *Does Fintech Contribute to Systemic Risk? Evidence from the US and Europe*. ADBI Working Paper 1132. Tokyo: Asian Development Bank Institute. Available: <https://www.adb.org/publications/does-fintech-contribute-systemic-risk-evidence-us-europe>
- Hemmer, T. & Labro, E. (2008). *On the optimal relation between the properties of managerial and financial reporting systems*. *Journal of Accounting Research*, 46(2):1209-1240 <https://doi.org/10.1111/j.1475-679X.2008.00303.x>
- Ng, E., Tan, B., Sun, Y. & Meng, T. (2023). *The strategic options of fintech platforms: An overview and research agenda*, *Information Systems Journal*, 33(2): 192-231. <https://doi.org/10.1111/isj.12388>
- Osei-Assibey Bonsu, M., Wang, Y. and Guo, Y. (2023). *Does fintech lead to better accounting practices? Empirical evidence*, *Accounting Research Journal*, 36(2/3): 129-147. <https://doi.org/10.1108/ARJ-07-2022-0178>
- Sampat, B., Mogaji, E. and Nguyen, N.P. (2023). *The dark side of FinTech in financial services: a qualitative enquiry into FinTech developers' perspective*, *International Journal of Bank Marketing*, <https://doi.org/10.1108/IJBM-07-2022-0328>
- Sandelowski, M., & Barroso, J; (2007). *Handbook for Synthesizing Qualitative Research*. Springer Publishing Company, Inc.

Action Research on Fintech Development Drivers based on Strategic Management Accounting Functions

¹Reza Pezeshkizadeh

²Ali Mahmoudi*

³Ahmad Kaab Omeir

⁴Fariborz Avazzadeh Fath

Abstract

The purpose of this study is action research on fintech development drivers based on strategic management accounting functions. In terms of exploratory methodology and in terms of data collection processes, this study is based on mixed methods. In the qualitative part, this study sought to identify the key drivers effective on the development of fintechs based on strategic management accounting functions by conducting interviews with accounting experts. In the quantitative part, through the rotated matrix and the Q score process, to implement the categorization of each of the drivers affecting the development of fintechs. Therefore, by using Colaizzi's (1978) approach, an attempt was made to create the final matrix of strategic reference points through the semantic integration of identified drivers with similar researches in terms of validity. In this study, 12 accounting experts were interviewed and 26 financial managers with more than 5 years of experience in capital market companies participated in filling Q analysis checklists for matrix categorization. The results in the qualitative part indicate the emergence of 25 effective key drivers for fintech development categorization based on strategic management accounting, which was confirmed in terms of systematic content matching with similar researches. The results in the quantitative part also indicated the existence of 4 typological categories that can develop the process of using and implementing fintechs through strategic management accounting functions. This typology includes 4 categories of bio-ecology mechanism; structural compatibility; Financial instruments and financial income of fintechs created through a reference matrix. The process of the current study shows in terms of increasing knowledge, in the background of its goals, this study seeks to achieve a level of differentiated and realistic knowledge in the context of strategic management accounting functions, because no research in the past has provided a framework with the aim of development. Fintechs have not been considered in this way and conducting this study can strengthen the implementation of fintechs in companies.

Keywords: *Fintech Implementation, Strategic Management Accounting, Key Drivers*

---

¹ PhD student, Department of Accounting, Ahvaz Branch, Islamic Azad University, Ahvaz, Iran. rezapezeshkizadeh@gmail.com

² Assistant Professor, Department of Accounting, Ahvaz Branch, Islamic Azad University, Ahvaz, Iran. (corresponding author) mahmoodi60@yahoo.com

³ Assistant Professor, Department of Accounting, Ahvaz Branch, Islamic Azad University, Ahvaz, Iran. Kaab.acc@gmail.com

⁴ Assistant Professor, Department of Accounting, Gachsaran Branch, Islamic Azad University, Gachsaran, Iran. favazzadeh2010@gmail.com